

ТЕНДЕНЦИИ НА ПРЕСТЪПНОСТТА В БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД НА КАЛИН ГЕОРГИЕВ – 08.06.2010 год.

ДИНАМИКА НА РЕГИСТРИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ ЗА ПЕРИОДА 2008 г. - 2009 г.

Престъпността в България е проблем с изключителна обществена чувствителност. Тя засяга базовите елементи на човешките права и сигурността на личността, оказва съществено влияние върху системата за вътрешна сигурност и обществен ред.

Новото българско правителство изведе сред основните си приоритети гарантирането на правовия ред в страната, борбата с престъпността и ограничаването на корупцията.

Предприети са активни и системни действия от правоохранителните органи, като от страна на МВР, с максимално концентриране на наличния ресурс се прилага безкомпромисен и радикален подход в борбата с престъпността.

Друг основен акцент е очакването на нашето общество да получи по-качествена услуга сигурност. Връщането на доверието на хората в българската полиция, в системата за сигурност и обществен ред е задача, която изисква тясна координация и взаимодействие с всички ангажирани институции.

Като пример, вследствие на подобреното взаимодействие на новия ръководен екип на министерството с органите на прокуратурата и ДАНС, са реализирани изключително сериозни удари срещу едни от най-тежките прояви на престъпността. Разбити са организирани групи, съпричастни към извършването на убийства, отвлечения, изнудвания, незаконно придобиване на значителни финансови средства, търговия с влияние, пране на пари, магистрални грабежи, кражби на МПС.

Тези операции са сигнал към обществото, че държавата има волята и разполага с надеждни механизми за противодействие на престъпността. Към момента няма известен лидер на престъпна групировка, срещу когото да не са предприети действия от страна на правоохранителните органи.

Постигнатото дотук е резултат на задълбочена оценка на престъпните групи и дейности на територията на страната и показва правилното решение да се работи за обхващане и контролиране на лицата, представляващи оперативен интерес за полицейските органи. Защото проактивният подход означава превантивно въздействие върху криминално проявения контингент, преди простъпките да се превърнат в престъпления.

От друга страна, повишаването на разкриваемостта на престъпленията, подобряването на отношението към пострадалите и увеличаването на публичността за работата на полицията са важни фактори за намаляване на латентността, стабилизиране на доверието в полицията и нарастване на дела на престъпленията, които се съобщават от гражданите.

Реформирането на полицията е на дневен ред в нашата програма. В организацията на полицейската дейност се създават условия за приложение на комплексен подход, съчетаващ необходимата взаимна информираност, координация и взаимодействие с всички държавни институции, ангажирани в борбата с престъпността. В полицейската практика се наложи хоризонталният

подход за изпълнение на поставената цел, интегриран от най-добрите европейски проекти.

С извършените законодателни промени успяхме да постигнем по-висока мобилност, рационално разпределение на ресурсите, премахване на дублирането на функции, подобряване възможностите за координация в дейността на отделните структури на МВР с полицейски правомощия. Всички предприети мерки са насочени към ефективно осигуряване на вътрешната сигурност и обществен ред в страната, като целта е ограничаване нивото на престъпността и снижаване на рисковете и заплахите от нея. Очакването, което към момента не може да се потвърди или отхвърли, е че продължаването на кризата и липсата на икономическа стабилност ще доведе до известно увеличаване при някои видове престъпления (кражби, измами, контрабанда, престъпленията, извършени срещу стопанството, финансовата, данъчната и осигурителна система, документни престъпления, корупция и др.).

Позволете да ви представя състоянието, динамиката и структурата на престъпността, според полицейската статистика за 2009 г.

Регистрираните 123 196 престъпления, в това число против личността, собствеността, общоопасни престъпления, закононарушения против реда и общественото спокойствие, сочат увеличение от 8,7 на сто спрямо 2008 г., когато те са били 113 340.

Следва да се отбележи увеличеният брой на заявителските материали, което би могло да се приеме за косвен показател за повишаване на доверието на гражданите към полицията.

Интензивността на регистрираните престъпления е 1 620 на 100 хиляди души от населението, при 1 483 за 2008 г.

В структурата на регистрираната престъпност не се отчитат съществени изменения. Традиционно продължават да са определящи престъпленията против собствеността, общоопасните престъпления, следвани от престъпленията против личността. Показателите за интензивността им (на 100 хил. души от населението) са съответно 1025,2 за престъпления против собствеността, 400,8 за общоопасните и 74,1 за престъпленията против личността.

Регистрираните престъпления против собствеността през 2009 г. са 77 982 или 63,3 на сто от общия брой регистрирани криминални деяния.

Сред тези престъпления преобладават кражбите - 63 455, или с около 9,7 на сто повече регистрирани от 2008 г. От тях: 37,3 на сто са взломни; 22,6 на сто - домове; 16,5 на сто са кражбите на части и вещи от МПС; 3,1 на сто - джебчийски.

Регионалното разпределение показва, че през миналата година кражбите от домове на граждани в столицата са 4 991, или 34,8 на сто от регистрираните в страната. За Варненска област техният брой е 885 или 6,2 на сто, за Пловдивска - 812 или 5,7 на сто, за Бургаска област - 583 или 4,1 на сто. Грабежите са 3 596. В сравнение с 2008 г. те се увеличават с 25,4 на сто. Регистрираните случаи на въоръжен грабеж са 236 (при 140 за 2008 г.), от тях с огнестрелно оръжие - 108. Регистрирани са 6 въоръжени грабежа по главните пътища и автомагистралите на страната.

Измамите са 2 618 или 3,4 на сто от престъпленията против собствеността.

Налице е увеличение от 34,7 на сто спрямо 2008 г. Делът на изнудванията е само 0,2 на сто, или 194 престъпни деяния и запазва нивото си от 2008 г.

Регистрираните общоопасни престъпления през 2009 г. са 30 485, с относителен дял от 24,7 на сто. Наблюдава се увеличение от 5,3 на сто в сравнение с 2008 г. (28 960). Основен дял сред тях съставляват престъпленията по транспорта, които са 19 022, или 62,4 на сто.

Посегателствата спрямо МПС са 4 470, което е с 3,2 на сто по-малко от предходната година (4 620 за 2008 г.). Най-много посегателства на МПС през 2009 г. са регистрирани в Столична дирекция на МВР - 2 582; следват ОДМВР-Бургас - 360; Варна - 289; Пловдив - 181 и София област - 136. Съответно най-малко посегателства на МПС през миналата година са регистрирани в ОД на МВР - Кърджали - 9, Смолян - 10 и Разград - 13.

Престъпленията, свързани с наркотици, са 3 662 или 12,0 на сто от общия брой общоопасни престъпления. Спрямо предходната година увеличението им е 28,2 на сто.

Палежите са 1 716, като относителният им дял съставлява 5,6 на сто. Наблюдава се увеличение с 6,7 на сто спрямо 2008 г., когато са били 1 609. Общият брой на извършените през 2009 г. взривявания е 37. Оценката на тези умишлени престъпления изключва преследването на политически цели чрез терористични действия. Най-често взривяванията са извършвани за сплашване на конкуренти, уреждане на влошени финансови и лични взаимоотношения.

Относителният дял на престъпленията против личността е 4,6 на сто. В сравнение с 2008 г. спадът е от 0,7 на сто.

Сред тях довършените убийства са 144 (2,6 на сто), при 161 през 2008 г. Опитите за умишлено убийство през 2009 г. са 66 (1,2 на сто) при 60 за 2008 г.

Качественият анализ показва устойчивост в тенденцията на немотивирана жестокост, бруталност и агресивност на извършителите.

Престъпленията по раздел "Разврат" от НК са 726 или 12,9 на сто от общия брой престъпления против личността. От тях блудствата са 258, като се отчита намаление с 5,5 на сто в сравнение с 2008 г. Следват изнасилванията - довършени и опити (246), при които отчетеният спад е от 6,1 на сто.

През 2009 г. са регистрирани общо 58 078 извършители на престъпления при 57 864 за предходната година, или с 0,4 на сто повече. Жените съставляват 9,8 на сто от всички лица и чужденците - 2,1 на сто.

Най-голям е делът на извършителите на възраст между 18 и 30 години - 43,9 на сто, следват лицата над 40 години - 22,6 на сто. Относителният дял на непълнолетните извършители през 2009 г. е 8,3 на сто.

По възрастови групи извършителите на престъпления против собствеността /26 261/ се разпределят, както следва: малолетни - 1 334; непълнолетни - 3 643; между 18 - 30 години - 11 669; между 31 и 40 години - 4 850 и над 40 години - 4 765.

Наблюдава се трайна устойчивост на престъпленията против собствеността като структуроопределящи при непълнолетните извършители.

По трудова ангажираност обвиняемите лица се разпределят, както следва: 11 043 безработни /19,0 на сто от общия брой извършители/; 554 не учат и не

работят /1,0 на сто/; 2 433 учащи /4,2 на сто/ и други.

Лицата с минали осъждания за 2009 г. съставляват 29,0 на сто от всички обвиняеми - 16 863, при 15 827 за предходната година. От тях 45 са обвиняеми в извършването на умишлено убийство; 99 - за изнасилване; 843 - за грабеж; 6 765 - за кражба; 300 - за посегателства спрямо МПС; 839 - за престъпления, свързани с наркотици.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

За всички е ясно, че нивото на престъпността не е функция единствено от работата на МВР, че борбата срещу престъпността не е само работа на МВР. Едва ли някой си мисли, че можем да ѝ се противопоставим единствено със средствата на наказателната репресия. Нещо повече, ако не бъдат взети необходимите превантивни мерки, наказателната отговорност е обречена да бъде форма на неефективно противодействие.

Искам да Ви уверя, че ние полагаме усилия да подобрим работата на полицията и оперативните способности на отделните структури, за да могат да се противопоставят адекватно на престъпността. Гаранция за повишаване доверието на обществото към министерството и издигане на авторитета на неговите служители е качеството на извършваните дейности. Затова нашите усилия са насочени към ефективно решаване на проблемите, както на хората вътре в министерството, така и на гражданите.

В тази връзка търсим начини за конкретна подкрепа от общините.

С промените в Закона за МВР от края на 2009 г. е възможно да се изграждат звена "Общинска полиция" за опазване на обществения ред, охраната на обекти, безопасността на движението и осъществяване на контролната и административнонаказателната дейност на органите на местното самоуправление към общините. Очаква се обнародването на Наредба за организацията и дейността на звената "Общинска полиция".

Предоставянето на качествени услуги на гражданите при гарантиране на тяхната сигурност е наш основен приоритет. За постигане на по-високи резултати и по-висока мотивация у служителите се стремим да обновяваме материално-техническата база с финансиране както по европейски програми, така и от националния бюджет.

През миналата година са доставени над 440 л.а., от които 180 с повишена проходимост и със специално оборудване. Осигурени са компютри и специална техника на стойност 6 388 680 лв. Извършена е реконструкция и преустройство на 13 сгради на МВР.

В заключение, искам да подчертая, че за нас Центърът за изследване на демокрацията не е конкурент, а коректив, барометър на очакванията и нагласите на обществото към полицейските структури. Ние се допълваме, обединени около обща кауза, около идеята, че съществуващото съгласие между публичния и частния сектор е механизъм за пълноценно сътрудничество в нашата непосредствена работа.